(సద్గురు శ్రీ నాన్నగారి అనుగ్రహభాషణములు, 25-11-1984, జిన్నూరు)

ప్రియమైన ఆత్మబంధువుల్లారా!

మనం ఏ పని చేసినా మన సుఖం కోసమే చేస్తున్నాము. ఏ పని చేసినా మన ఆనందం కోసమే చేస్తున్నాము. కాని దేవుడి కోసం చేస్తున్నామని మనం అనుకొంటున్నాము. అది అబద్ధం. దేవుడిని తెలుసుకోవటం కూడా, మన ఆనందం కోసమే దేవుడిని తెలుసుకోవటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము అన్న సంగతి కూడా మనకి తెలియదు. దేవుడిని తెలుసుకోవాలని ప్రయత్నం చేసే వాళ్ళు కూడా వాళ్ళ ఆనందం కోసమే, వాళ్ళ సుఖం కోసమే వాళ్ళు దేవుడిని తెలుసుకోవటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారన్న సంగతి వాళ్ళకి తెలియదు. వాళ్ళ సొంత సుఖం కంటే వాళ్ళకు దేవుడు ఎక్కువకాదు. వాళ్ళ సుఖ అన్వేషణలో దేవుడు కూడా ఒక భాగం. ఒక కళారంగంలో కానీ, సాహిత్యంలోకానీ, ఆధ్యాత్మిక రంగంలో కానీ, అధికార రంగంలో కానీ, వాడికి తెలియకుండా వాడు ఆనందం కోసమే వెదుకుతుంటాడు. ఆనందం కలిగించలేకపోతే ఈ సాహిత్యం ఎందుకు, కంఫర్ట్ కలిగించలేకపోతే ఈ సైన్సు ఎందుకు? మనం ఆరోగ్యం కోరుకొనేది కూడా మన ఆనందం కోసమే. అనారోగ్యం ఉంటే దుఃఖం వస్తుంది. అందుచేత ఆరోగ్యాన్ని కోరుకొంటున్నాము. ఆరోగ్యం మన ఆనందం కోసమే. మనం డబ్బుని ప్రేమిస్తున్నాము. మనకి సుఖాన్ని ఆనందాన్ని ఇస్తుందని మనం డబ్బుని ప్రేమిస్తున్నాము. లేకపోతే డబ్బు ఏం చేసుకొంటాము.

మన దేహం యొక్క రంగు అంటే మనకి చాలా ఇష్టం. కానీ దేహం యొక్క రంగు గొప్పగా ఉన్నంతమాత్రం చేత జీవితం కూడా అందంగా ఉంటుందని ఎక్కడా చెప్పలేదు. అలా చెప్పే అవకాశాలు లేవు. ఎవడి దేహం అయితే గొప్పగా ఉందో, ఎవడి దేహం పుష్టిగా ఉందో, అంతమాత్రంచేత వాడు జీవితరంగంలో కూడా పుష్టిగా ఉంటాడని, వాడి జీవితం ఆనందమయంగా ఉంటుందని, కళాత్మకంగా ఉంటుందని చెప్పలేము. ఎవరి మనస్సు అయితే శుద్ధిగా ఉంటుందో, ఎవరి మనస్సు అయితే ఆరోగ్యంగా ఉంటుందో, దేహంలో అందం లేకపోయినా, ఎవరి మనస్సు అయితే అందంగా ఉంటుందో, వారి జీవితం అందంగా ఉంటుంది. సుఖంగా ఉంటుంది, శుభసూచకంగా ఉంటుంది. మనం జీవితం పొడుగునా మన దేహం యొక్క సౌందర్యం కోసం కృషి చేస్తున్నాము. కానీ మనస్సు యొక్క సౌందర్యం కోసం మనం జీవితంలో కృషి చెయ్యటం లేదు. మనస్సు యొక్క సౌందర్యం మనం చూడలేనప్పడు, రసాత్మకమైన గుణాలు మనలో లేనప్పడు, కళ్యాణగుణాలు మనలో లేనప్పడు, మనస్సుయొక్క లోతులు తెలియనప్పడు, మనస్సులో ఉండే అందాలు మనం చూడలేనప్పడు జీవితాన్ని సుఖమయముగా ఆనంద మయముగా చేసుకొనే అవకాశాలు ఎక్కడా లేవు. ప్రతివ్యక్తి తన దేహం అందం కోసం ఎంతో ఖర్చు పెడతాడు. స్నోకి, పౌడరుకి ఖర్చు పెడతాడు.-

తన దేహ సౌందర్యాన్ని కలగచేసే వస్తువులకోసం ప్రతి మనిషి ఎంతో కృషి చేస్తాడు. ఇక్కడ మన ఇండియాలో అలవాటు లేదుకానీ, ఇంగ్లండులో అక్కడా ముక్కు అందంగా ఉంటే ఆ ముక్కుని కూడా ఇన్సూరెన్స్ చేయించుకొంటారు. అంటే మన దేహానికి అంత విలువ ఇస్తున్నాము. దేహం ప్రధానం అనుకొంటున్నాము, మనస్సు అప్రధానం అనుకొంటున్నాము కానీ అసలు మనస్సు అంటే ఏమిటో, దాని విలువలు ఏమిటో తెలియనివాడికి, ఆత్మ గురించి, దైవం గురించి అసలు తెలియనే తెలియదు.

మాటకి మాట అందించే వాళ్ళు అందరూ చాలా ధైర్యవంతులని, ప్రతిభావంతులని, మనం అనుకొంటాము. ఎవడైతే మాటకి మాట అందివ్వకుండా, సహనంతోటి ఎవడైతే భరిస్తాడో వాడే నిజమైన పరాక్రమవంతుడు. ఎక్కాల పుస్తకంలో ఎక్కాలు ఒప్పచెప్పినట్టు మాటకి మాట ఒప్పచెప్పటం తేలికే. కానీ మాటని భరించి శాంతితో ఎవడైతే సహిస్తున్నాడో వాడే ధీరుడు, వాడే వీరుడు, వాడే పరాక్రమవంతుడు. చిన్న మాటనే మీరు సహించలేనప్పుడు ఆత్మని తెలుసుకోవటానికి ఎలా ప్రయత్నం చెయ్యగలరు? ఎదుటి మనిషి మాట్లాడే మాటనే, ఒక చిన్న మాటనే సహించే శక్తి మీకు లేనప్పుడు, ఆత్మని తెలుసుకోవటానికి మీ మనస్సు ఎలా అర్హత సంపాదిస్తుంది?

ఒకసారి ఎవరో హాలులో కూర్చొని, భగవాన్‌ని తిట్టుకొంటున్నాడు. పైకి తిడితే బాగుండదని లోపలే తిట్టుకొంటున్నాడు. అది భగవాన్ గ్రహించి, నువ్వు నన్ను తిడుతున్నావు అనలేదు. నువ్వు తిడితే ఎప్పుడూ మంచివాళ్ళనే తిట్టు, ఎందుచేతనంటే వాళ్ళు తిరిగి నీకు ఏమీ అపకారం చేయరు. మంచివాళ్ళు నీ మీద కక్ష సాధింపులు చెయ్యరు. వాళ్ళు భరిస్తారు, కానీ చెడ్డవాళ్ళని తిట్టకు, వాళ్ళు ఊరుకోరు, తిరిగి నీ లెంపలు వాయిస్తారు.

ఒక చిన్న మాట సహించలేనప్పుడు వాడు ఋషి ఎలా అవుతాడు, యోగి ఎలా అవుతాడు, భక్తుడు ఎలా అవుతాడు? మీరు ఆదివారం ఇక్కడికి వచ్చి ఈ మాటలు శ్రద్ధగా వింటున్నారు. మాకు ఎంతో కొంత భక్తి ఉంది, యోగం ఉంది అని కొంచెం గర్వం మీలో ఎవరికైనా వస్తోంది అనుకోండి, ఆదివారాలు ఇక్కడికి రాకుండా ఇంటి దగ్గరే ఉండి గర్వం లేకుండా ఉన్నవాళ్ళు ఉంటారనుకోండి, ఆధ్యాత్మిక రంగంలో మీకంటే వాళ్ళు ఎక్కువ అభివృద్ధి లోనికి వస్తారు. రోజూ గుళ్ళోకి వెళ్ళి అభిషేకాలు చేసి నేను భక్తుడిని అని గర్వం పొందేవాడి కంటే, అభిషేకాలు చెయ్యకుండా గర్వం లేనివాడు ఆధ్యాత్మిక రంగంలో తొందరగా అభివృద్ధి లోనికి వస్తాడు. అటువంటివాడికి ఈశ్వరుడు తన హృదయాన్ని ఇచ్చి, తన ఆలింగనంలోకి ఆ భక్తుడిని తీసుకొంటాడు. ఫిజికల్ ఎక్సర్‌సైజ్ వల్ల మనం ఈశ్వరుడిని మోసం చేయలేము.

ఈ సత్సంగాలు అవీ కూడా మనస్సుని పక్వం చేసుకోవటానికే, మనస్సుని పక్వం చేసుకోవటానికి ఈ సత్సంగాలు ఉపయోగపడకపోతే, ఈ సత్సంగాల వల్ల ప్రయోజనం ఏమీ

లేదు. ప్రతీ వస్తువు అందంగా ఉండాలని మనం అనుకొంటాము. మన ఇల్లు అందంగా ఉండాలనుకొంటాము. మనం కళ్ళతో చూసే వస్తువులు అందంగా ఉండాలనుకుంటున్నాము. ఎందుకు ఇవన్నీ కూడా అందంగా ఉండాలి? ఇల్లు అందంగా ఉండాలి, గుడ్డ అందంగా ఉండాలి? ఇవన్నీ అందంగా ఉండాలని మనం కోరుకొంటున్నాము. ఎందుకు అందంగా ఉండాలి. అందంగా ఉంటే మనకి ఆనందం కలుగుతుంది. మన ఆనందం కోసం అందాన్ని కోరుతున్నాము. చివరికి మనం తినే కూరగాయలు కూడా బాగుండాలని మనం కోరుకుంటున్నాము. ఎందుకు? మన ఆనందం కోసం. తనకి తెలిసున్నా తెలియకపోయినా, ప్రతి మాటలో ప్రతిచేతలో కూడా ఆనందం కోసం అన్వేషిస్తున్నాడు.

ఆత్మదర్శనం అయ్యేవరకు నిజాన్ని దర్శించేవరకు ఏ మనిషి కూడా సంతృప్తి పడలేడు. సౌందర్యం ఏది? ఆత్మే సౌందర్యం. ఆత్మకి మించిన సౌందర్యం లేదు. దేహసౌందర్యం వాడిపోతుంది, రాలిపోతుంది. నిజమైన సౌందర్యం ఆత్మలోనే ఉంది. మనం అనుకొనే మాటలన్నీ కూడా వ్యవహారికసత్యాలు. నిజమైన సత్యం ఆత్మలోనే ఉంది. ఆత్మకి మించిన ఆనందం ఈ లోకంలో కాని పరలోకంలో కాని లేనేలేదు. ఈ లోకంలో ఏమి జరుగుతోంది, పరలోకంలో ఏమి జరుగుతోంది, పరలోకాలలో ఏమున్నాయి అని ఇవన్నీ ఆలోచిస్తూ ఉంటారు ఇది దురదృష్టం. పరలోకాలని చూసే నువ్వు ఎవడవు? ఈ లోకాన్ని చూసే నువ్వు ఎవడవు? ఆ నువ్వు ఎవడో నీకు తెలియకపోతే నీకు ఆత్మ తెలియదు, జన్మ పరంపరలలో ఇలా కొట్టుకుపోతూ ఉండవలసిందే. ఆ లోకం గొప్పగా ఉంది. స్వర్గలోకం గొప్పగా ఉంది అని లోకాల గురించి ఆలోచిస్తున్నారు. ఆ లోకాల గురించి ఆలోచించే వాడెవడు? నువ్వు లేకుండా ఆ లోకాలు ఉన్నాయా అసలు? చూసేవాడు లేకుండా, చూడబడే లోకాలు ఉన్నాయా?

మనం దేహం గురించి ఆలోచిస్తున్నాము కానీ, మనకు వచ్చే తలంపుల గురించి ఎప్పుడైనా ఆలోచిస్తున్నామా? తియ్యటి తలంపులు, మధురమైన భావాలు, ఎప్పుడైనా మన హృదయంలో ప్రవేశించాయా? మనలో ఎవరికైనా వైరాగ్యం ఉందా? వైరాగ్యం లేనివాడికి జ్ఞానం కలగదని భగవంతుడు చెపుతున్నాడు. మనలో ఎవరికీ వైరాగ్య ం లేదు, కారణం భగవంతుడు చెప్పిన మాటలమీద మనకి విశ్వాసం లేదు, అందుచేత మనకి వైరాగ్యం కలగటం లేదు. జ్ఞానం రావటం లేదు. మాటవరసకి నేను సిగరెట్టు కానీ చుట్ట కానీ కాలుస్తున్నాననుకోండి, లేకపోతే రోజూ సినిమాలకి వెళ్ళే అలవాటు నాకు ఉందనుకోండి, మన భక్తులందరూ సినిమాలకి వెళ్ళటం లేదు, నేను మటుకు సినిమాలకి ఎందుకని వెళ్ళటం మానేసినా సినిమా చూడాలనే కోరిక నాలో ఉండిపోయింది అనుకోండి, అది మరుసటి జన్మలో కూడా వచ్చేస్తుంది. అంటే కర్మ ఆగింది, వాసనలు రహితం అవ్వలేదు. వాసన లోపల ఉంది, అందుచేత ఈ వాసన మళ్ళీ

జన్మలో విజృంభిస్తుంది. నాకు కోరిక లేక నేను మానేయలేదు, మీ గౌరవం కోసం మానేస్తాను. మీరే మానేసినప్పుడు నేను చూస్తే ఎలా అని సినిమాలు మానేసాను, కాని చూడలనే కోరిక నాకు ఉంది, ఈ వాసన రాబోయే జన్మలో విజృంభిస్తుంది. కళ్లతో చూడటం మానేసాను కానీ లోపల వాసన ఉంది కదా. ఆ వాసనని ఎప్పుడైతే రహితం చేసుకున్నానో అప్పుడు నాకు జ్ఞానం కలుగుతుంది కానీ, బాహ్యంగా పెద్దమనిషిగా ఉన్నప్పటికీ లోపల మనస్సులో మురికి గుంటలు పెట్టుకుంటే, లోపల మనస్సులో నిండా వాసనలు ఉంటే, మరల జన్మలు రావలసిందే, అవి ఖర్చు అవ్వవలసిందే. అందుచేత ఎవడైతే శరీరంలో ఉన్నాడో, వాడికి కర్మేంద్రియాలు ముఖ్యం కాదు, కర్మేంద్రియాలు అరికట్టటం ఒక భాగం మట్టుకే. లోపల ఎవడైతే వాసన రహితం చేసుకొంటున్నాడో, వాడు జ్ఞాని అయ్యే అవకాశం ఉంది. బయటికి కర్మ చేయటం మానేసినప్పటికీ ఎవడైతే వాసనా సహితంగా ఉంటున్నాడో, వాడు జ్ఞాని అయ్యే అవకాశం లేదు, యోగి అయ్యే అవకాశం లేదు. ఈశ్వరానుగ్రహం ఉన్నవాడికి కానీ వాసనారహితం అవ్వదు. వాసనారహితం అయితే అది ఈశ్వరానుగ్రహానికి గుర్తు.

మన అహంకారం ఏమి చేస్తుందంటే తను మరణించకుండా ఉండటం కోసం అనేక విషయాలని కల్పిస్తూ ఉంటుంది. తను కల్పించిన విషయాలని అన్వేషిస్తూ ఉంటుంది. కానీ తన మూలం లోకి అది వెళ్లదు. తన మూలంలోకి వెళ్లితేనే కానీ అది నాశనం అవ్వదు. ఒక ఇంగ్లీషుకవి చెప్పాడు. సర్వసాధారణంగా పక్షులు చేదుపండుమీద వాలవట. తియ్యగా ఉన్న మామిడిపండుమీదో తియ్యగాఉన్న జామకాయమీదో వాలతాయట. చేదుగా ఉన్న పండ్లమీద పక్షులు వాలవు. దూరంగా ఉంటాయి. అదేవిధంగా ఈ లోకంకూడా మంచివాళ్లని విమర్శిస్తూ ఉంటుంది. మంచివాళ్ల మీద బెడ్డలు వేస్తూ ఉంటుంది. దుష్టులకి దూరంగా ఉంటుంది.

మన ఇంద్రియాలకి అందని పరమేశ్వరుడిని, మన బుద్ధితో పట్టుకోలేని పరమేశ్వరుడిని మన మనస్సుతో ఊహించి తెలుసుకోలేని పరమేశ్వరుడిని ఇంద్రియాలతో మనస్సుతో తెలుసుకోవటానికి ప్రయత్నం చేసి ఫెయిల్ అవ్వటం తప్పించి, మనం సక్సెస్ అయ్యే అవకాశం లేదు. మీకు దేవుడిని చూడాలని ఉంది కానీ, దేవుడిని చూడాలని చెప్పేవాడు ఎవడు? వాడి గురించి ఆలోచించనంతకాలం మీకు జ్ఞానం కలగదు. మాకు దేవుడిని చూడాలని ఉందండీ అని మీరు అంటున్నారు రైటే. దేవుడిని చూడాలని ఉందని మీలో ఒకడు అంటున్నాడు కదా. వాడెవడో మీకు తెలియనప్పుడు ఎన్నడూ మీరు జ్ఞానులు కాలేరు.

మనం పూజ గొప్పది అనుకొంటాము పని తక్కువది అనుకొంటాము. నేను ఒక అరగంట పూజ చేసాను. ఒక అరగంట జపం చేసాను, లేకపోతే ఒక అరగంట ధ్యానం చేసాను అని చెప్పే వాడికంటే, ఎవడైతే తన జీవితమే ఒక యోగంగా భావిస్తున్నాడో, జీవితాన్నే

ఎవడైతే ఒక యోగంగా తీసుకున్నాడో, వాడు ఆ జన్మలోనే తరిస్తాడు. జీవితమే ఒక యోగం. మన స్వరూపమే సుఖం, మన స్వరూపమే ఆనందం. అంటే మనకి తెలియకుండా మన కోసం మనం వెతుక్కొంటున్నాము. మన స్వరూపం కోసం వెతుక్కొంటున్నాము. దానికి సాహిత్యం అని దేవుడు అని అనేక పేర్లు పెట్టుకొంటున్నాము.

మిమ్మల్ని ఎవరు విమర్శించినా మీరేమీ కంగారుపడకండి. ఎందుచేతనంటే మీలో ఎంత ఔన్నత్యం ఉన్నప్పటికీ వాళ్ళలో లేనిది మీలో వాళ్ళకి కనపడదు. ఎవరైతే మిమ్మల్ని విమర్శిస్తున్నారో మీలో ఉన్న ఔన్నత్యం వాళ్ళలో లేదనుకోండి, అది వాళ్ళకి కనపడదు కాబట్టి మిమ్మల్ని విమర్శిస్తున్నారు. నాలో లేనిది నేను ఎదుటి వాళ్ళలో చూడలేను. గణపతిశాస్త్రిగారు వచ్చేవరకు, భగవాన్‌ని దిక్కులేని కుర్రవాడు అనుకొనేవారు. ఇంటిదగ్గరినుంచి పారిపోయి వచ్చాడు అనుకొనేవారు. ఇలా రకరకాలుగా అనుకొనేవారు ఎందుచేతనంటే ఆయనలో ఏముందో వాళ్ళకి తెలియదు. రామకృష్ణుడు, రమణుడు మహాత్ములు అంటారు కదా. మరి వాళ్ళిద్దరికీ క్యాన్సర్ జబ్బు వచ్చిందేమిటి అని కొంతమంది అడుగుతారు. అది చాలా చిన్న ప్రశ్న. అసలు మనిషియొక్క ఔన్నత్యం ఎక్కడుంది? ఒకడు రోగం రాకుండా ఆరోగ్యంగా జీవిస్తాడనుకోండి, అయితే వాడు గ్రేట్‌మేనా? పుట్టిన తరువాత అసలు హాస్పిటలుకి వెళ్ళకుండా ఇంజెక్షన్ చేయించుకోకుండా 80 ఏళ్ళు 90 ఏళ్ళు బతికిన వాళ్ళున్నారు. అయితే వాళ్ళందరూ అవతార పురుషులేనా? అసలు మనిషిని కొలవటం తెలియక ఈ ప్రశ్నలన్నీ. ఎదుటి మనిషిని ఎలా కొలవాలో తెలియక, కనీసం ఆ ప్రాథమిక జ్ఞానం లేకుండా వేసినది ఈ ప్రశ్న. మీకు కష్టం రాకుండా ఉండటం గొప్పది కాదు. వచ్చిన కష్టాన్ని మీరు కళాత్మకంగా భరిస్తూ ఉంటే, మనస్సులో హెచ్చుతగ్గులు లేకుండా భరిస్తుంటే అప్పుడు మీ జీవితం గొప్పది అవుతుంది. మాకు జీవితం సుఖంగా వెళ్ళిపోతోందండీ అంటారు కొందరు, వీళ్ళందరూ జ్ఞానులేనా? ఆ వచ్చిన క్యాన్సరుని రమణస్వామి ఎలా భరించాడు. ఆ వచ్చిన క్యాన్సరుని రామకృష్ణ పరమహంస ఎలా భరించాడు? అక్కడ ఉంది వాళ్ళ ఔన్నత్యం. వచ్చిన రోగాన్ని వాళ్ళు ఎలా భరించగలిగారు. అసలు రోగం వచ్చిందన్న సమస్య కాదు. అదే విధంగా జీవితంలో ఎన్నో కష్టాలు వచ్చి మన నెత్తిమీద పడినప్పటికీ, ఆ కష్టాల్ని మనము ఎలా తీసుకొంటున్నాము, వాటిని ఎలా భరించ గలుగుతున్నాము, సహించగలుగుతున్నాము,అనే విధానం మీద మనిషి యొక్క ఔన్నత్యం ఉంది. మనిషి యొక్క సంస్కృతి ఉంది. మనిషియొక్క నాగరికత ఉంది, సమాజం యొక్క పునాదులన్నీ అందులోనే ఉన్నాయి. సహించలేని జాతి, ఓర్పు లేని జాతి నశించి పోతుంది. ఓర్పులేని మనిషి, సంస్కృతి లేని మనిషి నశించిపోతాడు.

కొంతమంది మేము చాలా సుఖంగా జీవిస్తున్నామని అంటారు. కానీ వాళ్ళలో సభ్యత కాని సంస్కారం కానీ సంస్కృతి కాని ఏమీ కనపడని మనుషులని నేను చూశాను.

కొంతమంది జీవితం పొడుగునా కష్టాలతో కాలిపోతారు. కానీ ఎంతో మహోన్నతమైన ఉదాత్తమైన ఆలోచనలతో వెలిగిపోతారు. వారిని కూడా చూశాను. అందుచేత మీకు కష్టాలు రాకుండా ఉండటం గొప్పకాదు. వచ్చిన కష్టాన్ని ఎలా భరిస్తున్నారు. మీకు అనారోగ్యం రాకుండా ఉంటేనే మీరు ఋషులు అయిపోరు. అనారోగ్యం వచ్చినప్పటికీ దానిని ఎలా భరిస్తున్నారు. అది ముఖ్యం. మనకి విషం అంటే ఎంతో భయం. ఇప్పుడు గవర్నమెంటు ఉరిశిక్ష వేసినట్టు ఆ రోజులలో గవర్నమెంట్ సోక్రటీస్‌ని చంపుదామని విషం ఇచ్చింది. చాలా ప్రశాంతంగా మనం కాఫీ పుచ్చుకున్నట్టు విషాన్ని పుచ్చుకున్నాడట సోక్రటీస్. ఆయనకి మైండ్లో ఏమీ రియాక్షన్ రాలేదు. వాడు జ్ఞాని.

దేహం సౌందర్యంగా ఉన్నా కానీ జీవితంలో సౌందర్యం లేకపోతే వాడికి జ్ఞానం కలగదు. దేహం యొక్క సౌందర్యం గొప్పకాదు. జీవితం యొక్క సౌందర్యం గొప్పది. మిమ్మల్ని మహోన్నతమైన శిఖరాల వైపు నడిపించేది ఈశ్వరుడే కానీ ఈ ప్రపంచం మటుకు కాదు. ఈ ప్రపంచం చాలా క్రూరమైనది. ఈ ప్రపంచం కుక్క తోకలాంటిది. మనకి కాళిదాసు ఎటువంటివాడో ఆంగ్లసాహిత్యానికి మిల్టన్ అటువంటివాడు. తన కళ్ళు పోతే, తన కవిత్వమంతా కూతురు చేత వ్రాయించాడు. మిల్టన్ ఏమి చెప్పాడంటే భగవంతుడు మనకి ఏ ప్రారబ్ధాన్ని అయితే అనుభవింపచెయ్యటానికి ఈ దేహాన్ని ఇచ్చాడో, ఏ కష్టసుఖాలని భరించటం కోసం ఈ దేహం మనకి వచ్చిందో, ఎన్ని అనుభవాలని తీసుకురావటం కోసం ఈ దేహాన్ని ఈశ్వరుడు మనకి ప్రసాదించాడో దానికి మనం ఎదురు తిరగకుండా, ఆ కష్టాలని సహిస్తూ భరిస్తూ ఆ బరువును మోస్తూ ఎవడైతే ఈ లోకంలో జీవిస్తున్నాడో వాడొక్కడే సింహంలాగా ధైర్యవంతుడు, గరుడపక్షిలాగా వేగవంతుడు, పెద్దపులిలాగా బలవంతుడు అంటాడు మిల్టన్. వచ్చిన కష్టాన్ని ప్రశాంతంగా నువ్వు భరిస్తుంటే నువ్వు పెద్దపులి లాంటి బలవంతుడివి. జీవితం నుంచి పారిపోతే నీకు జ్ఞానం రాదు. నాకు ఇంటిపట్ల విరక్తిగా ఉంది, ఇంటిదగ్గర నుంచి పారిపోవాలని ఉంది అని భగవాన్‌తో ఒకరు చెప్తారు. అప్పుడు భగవాన్ 'ఇంటి దగ్గరినుంచి పారిపోతావు సరే, ఎక్కడికి పారిపోతావు, నీ భార్యనీ, పిల్లలనీ, అమ్మనీ విడిచి పారిపోతావు. కానీ నువ్వు ఎక్కడికి వెళ్ళినా అక్కడ భూమి ఉంటుంది. అక్కడ ఆకాశం ఉంటుంది. అక్కడ మనుషులు ఉంటారు. మరి అప్పుడు ఎక్కడికి పారిపోతావు? ఇక్కడి నుంచి కాశీ పారిపోతారనుకోండి, అక్కడ కూడా జనం ఉన్నారు కదా. లేకపోతే అరుణాచలం పారిపోతారనుకోండి, అక్కడ కూడా సమాజం ఉంది కదా ఎక్కడికి పోతావు? ఈ భూమిలేని చోటుకి, ఈ ఆకాశం లేని చోటుకి, మనుషులు లేని చోటికి పారిపోతావా' అని భగవాన్ అన్నారు.

మనకొచ్చే తలంపులు కంటే, మన దేహానికి అధికమైన ప్రాముఖ్యత ఇస్తున్నాము. కానీ

ప్రస్తుతం ఈ జన్మలో మనకొచ్చే తలంపులే, మనకి భవిష్యత్తులో వచ్చే శరీరాలని ఇప్పడే తయారు చేస్తున్నాయన్న సంగతి కనీసం మనకి తెలియదు. మనం ఇప్పడు ఇంటిదగ్గర కూర్చుంటే ఏ తలంపులు అయితే వస్తున్నాయో, ఆ తలంపులే భవిష్యత్తు శరీరాలకి పునాదులు వేసేస్తున్నాయన్న సంగతి కూడా తెలియకుండా, తలంపుల్ని గాలికి విడిచిపెట్టేసి, దేహం గురించి ఆలోచిస్తున్నాము. మనం ఎంత ఆలోచించినా, ఎంత ప్రయత్నం చేసినా ఈ దేహం కాలి బూడిద అవ్వక మానదు.

మనం పనిచేస్తున్నాము, పనిచేసేవాడు ప్రతీవాడూ డబ్బు కావాలనుకొంటాడు కానీ, ఈ పని నాకు ఆనందాన్ని కలగచేయాలని వాడు అనుకోడు. ఒక పని చేసేవాడు, ఆ పనిలోంచి వచ్చే పది రూపాయలు, వంద రూపాయలు ఆశించటం తప్పకాదు. ఎందుచేతనంటే వాడికి పొట్ట ఉంది అన్నం తినాలి. పని చేసేవాడు ఆ పనినుంచి వాడు ఆనందాన్ని అనుభవిస్తుంటే ఆ పనిలో కూడా సౌందర్యాన్ని ఆనందాన్ని అన్వేషిస్తుంటే, వాడికి జ్ఞానం వైపు వెళ్ళే సంస్కారాలు ఏర్పడతాయి. పొట్ట కూడా వెళ్ళిపోతుంది. అయితే పని చేసేవాడు ప్రతీవాడు కూడా డబ్బు గురించి ఆలోచిస్తాడు కానీ జ్ఞానం గురించి ఆలోచించడు. నువ్వు పని చెయ్యి, ఫలితాన్ని కోరవద్దు అని భగవంతుడు చెప్పాడు కాని, ఫలితం ఇవ్వనని ఎక్కడా చెప్పలేదు. పని చేసి విడిచిపెట్టేయి. ఫలితం వస్తుంది, కానీ నువ్వు కోరకు.

ఒక చిన్న రహస్యం ఉంది. మీరు గుండెలో దాచుకోండి. మీ డబ్బుని మీ చీరలని మీ పెట్టెలలో ఎలా దాచుకొంటున్నారో అలాగే ఈ చిన్న రహస్యం మీ గుండెలో దాచుకోండి. ఎవడైతే పని చేస్తూ ఫలితాన్ని కోరడో, వాడి హృదయంలో ఈశ్వరుడు ఆవిష్కరింపబడతాడు అంటే ఒకటి ఈశ్వరుడు లభ్యమౌతున్నాడు. రెండు పొట్ట వెళ్ళిపోతుంది, పని చేస్తూ ఫలితాన్ని కోరుతూ ఉంటే ఆ ఫలితం వస్తే రావచ్చును లేకపోతే రాకపోవచ్చును. మనం మటుకు ఈశ్వరుడికి దూరం అవుతాము, జీవితం కేవలం ఈ లోకానికి ఈ శరీరానికి పరిమితం అయిపోతుంది.

ఈ మధ్యన ఒకరికి విపరీతమైన జబ్బు చేసింది. నాకు విషం పెట్టండి నన్ను చంపండి నేను ఈ బాధ భరించలేకపోతున్నాను అని రోజూ అంటున్నాడు. విషం ఎవరు పెడతారు? కోడళ్ళు పెడతారా, కూతుళ్ళు పెడతారా? ఒకవేళ పెడితే గవర్నమెంట్ ఊరుకొంటుందా? నన్ను చంపండి నన్ను చంపండి అంటున్నాడు పాపం, బాధ భరించలేక, అంటే ఏమిటి? తన శరీరం కంటే తన సుఖం ఎక్కువ అని ఇక్కడ తెలుస్తోంది కదా? మీరు పురాణాలు చదువుతున్నారు అనేక మంది మహాత్ములు చెపుతూ ఉంటే వింటున్నారు. భక్తి అంటే ఏమిటి? భక్తి అంటే ఏముందండీ, నిరంతరము పరమేశ్వరుడిని మీరు జ్ఞాపకం పెట్టుకోవటమే భక్తి, నిరంతరము పరమేశ్వరుడిని ఊరికే మీ మనస్సులో జ్ఞాపకం పెట్టుకోవటమే భక్తి. అంతకు మించిన భక్తే లేదు అసలు. ఇంకెందుకు మీకు తొందర? మిమ్మల్ని కష్టమైన పనులు చెయ్యమంటున్నానా? మిమ్మల్ని ఊపిరి పీల్చుకోమని గాలి

విడిచిపెట్టమని ఇటువంటి బాధలు ఏమీ చెప్పటంలేదు. ఆసనాలు వెయ్యమనటం లేదు. మీరు నిరంతరము ఈశ్వరుడిని జ్ఞాపకం పెట్టుకోండి సరిపోతుంది అదే భక్తి.

నెహ్రూ గారు 1947లో గాంధీగారితో ఇప్పుడు మనకి స్వరాజ్యం వచ్చింది కదా! ఈ స్వరాజ్యం కోసం మీరు చాలా కష్టపడ్డారు కదా! ఈ స్వరాజ్యం కోసం ఇప్పుడు మీకు సంతోషంగా ఉందా? అని అడిగారు. సంతోషం లేదు అన్నారు గాంధీగారు. ఈ స్వరాజ్యం సురాజ్యం అవ్వాలి, సురాజ్యం అవ్వాలంటే రామరాజ్యం రావాలి. స్వరాజ్యాన్ని సురాజ్యం చేసుకుంటే సంతోషిస్తాను కానీ, ఒట్టి స్వరాజ్యం వల్ల నాకు సంతోషం రావటం లేదు అన్నారు.

కొంతమందికి మంచితనం ఉంటుంది. తెలివితేటలు ఉండవు. మంచితనం జీవితంలో అవసరమే. మంచితనం సౌందర్యమే. కానీ ఒక్క మంచితనం ఉంటేనే జీవించలేము. మంచితనంతో తెలివితేటలు కలవాలి. మంచితనంతో కనుక తెలివితేటలు కలవకపోతే జీవించటానికి తగిన సామాగ్రి ఉండదని మన జాతిపిత గాంధీజీ అన్నారు. మంచివాళ్ళని కూడా కొందరు విమర్శిస్తారు. గాంధీగారు గొప్పవాడు అని మనం అనుకొంటున్నాము. ఆయన పటాలు ఇంటిలో పెట్టుకొంటున్నాము. మన దేశంలో పుట్టిన మహాత్ములలో ఆయన ఒకడు అనుకుంటున్నాము. కానీ ఒక కవి ఆయన జాతిపిత కాదు జాతిపీత అన్నాడు. లోకం అంటే ఇంతే! దేశంకోసం, మనుషులకోసం, తన ఎముకలని అరగతీసి ఇచ్చాడు. మట్టిలోనుంచి మాణిక్యాలని తీసాడు. మనం నాలుగు, ఐదు వారాలు రాత్రీపగలు కష్టపడి కష్టపడి పనిచేసి ఎవరి సమక్షంలో అయితే అదంతా మర్చిపోయి, మీ మనస్సు హృదయసముద్రంలో మునుగుతుందో, వాడే మహాత్ముడు.

ఆచార్యులవారు చెప్పేది ఎవడు గొప్పరాజు, ఎవడు గొప్ప చక్రవర్తి అంటే ప్రజలని సంతోషపరిచేవాడే చక్రవర్తి. మనకి రాజులలోకెల్లా గొప్పరాజు, మన పురాణాలలో చెప్పిన గొప్పరాజు, దశరధుడి కుమారుడు రామచంద్రుడు, ఆయన మర్యాదపురుషోత్తముడు. ఎదుటి వాళ్ళని ముందు పలకరించటానికి మనకి గర్వం అడ్డు వస్తూ ఉంటుంది. వాళ్ళు పలకరించాక మనం మాట్లాడతాము. మనకి దారిలో ఎవరైనా ఎదురు పడ్డారనుకోండి. మనకేమీ డబ్బు లేదు, జ్ఞానంలేదు, అందంలేదు, పదవిలేదు, ఏమీ లేవు, అయినా కూడా ఎదుటివాళ్ళు పలకరించనిదే మనం పలకరించము. మనలో ఏముంది? రామచంద్రమూర్తి ఒక చక్రవర్తి కొడుకు, లక్ష్మీదేవికి భర్త, ఇంకొక చక్రవర్తికి అల్లుడు, సుగుణ సంపద కలవాడు, కళ్యాణ గుణాలు కలవాడు. అటువంటివాడు ఎవరు కనిపించినప్పటికీ ముందు ఆయనే పలకరించేవాడు. రోడ్డుమీద నడిచేటప్పుడు కూడా ముందు ఆయన తప్పకునేవాడు. ఎవడైతే రాముడిలాగా జీవిస్తున్నాడో, వాడికి జ్ఞానం కలుగుతుంది.

ఎవరైనా కోటిరూపాయలు సంపాదించారనుకోండి, మేము కోటిరూపాయలు

సంపాదించాము అని మనస్సులో అనుకొంటూ ఉంటారు కదా! రామచంద్రమూర్తి టైములో మేము రాముడిని కళ్ళతో చూసాము అనేది అంత భాగ్యముగా ఉండేదట. ఏమి భాగ్యం మేము రామచంద్రమూర్తిని కళ్ళతో చూసామండీ అనేవారట. కలియుగంలో ఇక్కడ కోటిరూపాయలు సంపాదించిన మనిషికి నేను కోటిరూపాయలు సంపాదించాను, జీవితం పొడుగునా కష్టపడ్డాను అని ఎలా అనుకొంటాడో, ఊరికే కళ్ళతో రామచంద్రమూర్తిని అలా చూసి మేము రామచంద్రమూర్తిని చూసాము అదే మహాభాగ్యం అనుకొనేవారు. అదీ రాముడియొక్క ఔన్నత్యం. రావణాసురుడిని చంపటం కోసమే రాముడు జన్మించాడని చాలామంది అనుకొంటారు. రాముడి జీవితంలో రావణాసురుడిని చంపటం అనేది ఒక భాగమే కేవలం రావణాసురుడిని చంపటానికి రాముడు అవతరించనక్కరలేదు, ఆయన ఊరికే గోరుతో ముట్టుకుంటే లోకాలే భస్మం అవుతాయి. సామాన్య మానవుడిగా ఉండి ఎలా జీవించాలో, గృహస్థ ధర్మంలో ఉండి ఎలా జీవించాలో, సోదరుడిగా ఎలా ఉండాలో, బిడ్డగా ఎలా ఉండాలో, భర్తగా ఎలా ఉండాలో, స్నేహితుడిగా ఎలా ఉండాలో, సహచరుడిగా ఎలా ఉండాలో, జీవితాన్ని ఏ కోణంలోంచి చూసినా మచ్చలేని జీవితం, కళంకం లేని జీవితం, పరిశుద్ధమైన జీవితం రామచంద్రమూర్తిది. మీరు ఆయనని భర్తగా తీసుకోండి. సోదరుడిగా తీసుకోండి, బిడ్డగా తీసుకోండి, ఏకోణంలోంచి ఆయన జీవితాన్ని చూడండి, మీకు ఒక మచ్చ కూడా కనపడదు. మేము ఋషులము మేము యోగులము మేము పవిత్రులము అని చెప్పకునే వారికంటే పాపం చేసినప్పటికీ ఎవరికైతే పశ్చాత్తాపం కలుగుతుందో వారు గొప్పవారు అధికులు అన్నాడు షేక్సిపియర్. అంటే మంచి పనులు చేస్తూ అహంకారాన్ని లోపల దాచుకున్న వాళ్ళకంటే, పాపం చేసి పశ్చాత్తాప పడిన వాళ్ళు ముందు తరిస్తారు అన్నాడు షేక్సిపియర్.

కొంతమంది అప్పచేసి, ఆ అప్ప మరిచిపోతారు. అప్పచేసి మర్చిపోతే ఆ అప్ప అలా పెరుగుతూ ఉంటుంది. అహంకారం లోపల పెట్టుకొని, అహంకారాన్ని మరిచిపోయిన వాళ్ళకి కూడా, అహంకారం ఆజన్మ కాజన్మ అలా పెరుగుతూ ఉంటుంది. కొంతమందికి అహంకారం తన లోపల ఉందని కూడా వాళ్ళకి తెలియదు. ఈశ్వరానుగ్రహం ఉంటేనే కానీ లోపల ఉన్న అహంకారం పగలదు.

రాముడిరూపం మనం చూడలేదని మీరెవరూ అనుకోనక్కరలేదు, రాముడి రూపం కంటే రాముడి నామం గొప్పది, పరమేశ్వరుడి రూపం కంటే నామం గొప్పది. భగవంతుడి నామం చేస్తే, దాని వల్ల మనకి ఏమొస్తుంది అనుకొంటారు. మీ బిడ్డే ఉన్నాడు అనుకోండి, మీరేదో పని చేసుకొంటూ ఉంటారు. అమ్మా! అమ్మా! అంటూ అదే పనిగా పిలుస్తూ ఉంటాడు అనుకోండి. మీ పని మరిచిపోయి ఆ బిడ్డవైపుకి మనస్సు వెళ్ళిపోతుంది. అలాగే మనం కూడా భగవంతుడిని నిరంతరం స్మరించటం వల్ల, భగవంతుడి అనుగ్రహం మనమీద

వర్షిస్తుంది. మనం పరిశుద్ధులం అవుతాము మనం పరిశద్ధులం అవ్వటం కంటే చెయ్యవలసిన గొప్ప పని ఈ లోకంలో ఏమీ లేదు. అది మరిచిపోకండి. మనం సంపాదించిన ఐశ్వర్యాలు కానీ మనకున్న గొప్పలు కానీ, మనం సంపాదించే ఏ వస్తువుకూడా విధికంటే గొప్పది కాదు. మనం సంపాదించేదంతా కూడా విధి ప్రవాహంలో కొట్టుకొని పోవలిసిందే. విధి కంటే బరువైన వస్తువు కాదది. అది ఐశ్వర్యం అనండి. లేకపోతే రూపం అనండి. ఏదైనా సరే, మనకి సృష్టిలో కనిపించే ఏ వస్తువు కూడా విధి కంటే గొప్పది కాదు. ఎంత గొప్ప వస్తువు అయినా విధియొక్క ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోవలసిందే, కాల ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోవలసిందే. సామ్రాజ్యాలే కొట్టుకుపోయాయి. ఇంక మన ఐశ్వర్యాలు ఎంత?

కలియుగంలో అశోకుడు ఒక గొప్ప చక్రవర్తి. మన పురాణకాలంలో రాముడు ఎటువంటి వాడో, మళ్ళీ ఈ యుగంలో వచ్చేటప్పటికి అశోకుడు, అక్బర్ వాళ్ళు గ్రేట్ ఎంపరర్స్. ఎవడైతే ప్రజలని సంతోషపెట్టేలా, వాళ్ల హృదయాలని రంజింపచేసేలా పరిపాలిస్తాడో వాడే నిజమైన రాజు. ప్రతీరాజు జ్ఞాని అవ్వడు. జ్ఞాని అయినవాడు రాజు అయితే అక్కడి ప్రజలు సుఖపడతారు. అదీ ఇక్కడ రహస్యం.

అరవింద్‌ఘోష్ సావిత్రి అనే పుస్తకాన్ని నలభైసంవత్సరాలు రాసాడు. రాత్రీ పగలు ఒకే గదిలో కూర్చున్నాడు. నలభై సంవత్సరాలు ఆ గదిలోనుంచి కిందకి దిగలేదు. మనకి జనాలు కనపడకపోతే తలపోటు వచ్చేసి మతి పోతుంది. ఈ ఆశమ్మ పోశమ్మ ఏరోజుకారోజు కనపడవలసిందే. కనిపిస్తే ఏంటి కనిపించకపోతే ఏంటి? రోజూ మాట్లాడేవాళ్ళు ఒకవేళ మనని పరాకున పలకరించకుండా వెళ్ళిపోయినా మనకి దుఃఖం వచ్చేస్తుంది. వాళ్లు పలకరించకపోతే వీడికేంటి? రోజూ పలకరించేవాడు ఒక రోజు పలకరించకపోతే ఏమౌతుంది? అత్తగారు కోడలిని పలకరించకపోతే, కోడలు బెంగపెట్టుకుంటుంది. ఆ నిమిషంలో దుఃఖం వచ్చేస్తుంది. అజ్ఞానం కమ్మేస్తుంది. అంత చిన్న చిన్న హృదయాలు, చిన్న చిన్న మనసులు మనవి. కోడిపిల్లలు చూడండి. కాకిని చూసినా గద్దని చూసినా పారిపోతూ ఉంటాయి అవి ఎత్తుకుపోతాయని. మన జీవితాలు కూడా అంతే. ఇటువంటి పిరికివాళ్ళకా జ్ఞానం కలిగేది?

అరవింద్‌ఘోష్ గారు “సావిత్రి”లో రెండేరెండు మంచి గుణాలు మానవజాతి కల్టివేట్ చెయ్యాలని చెప్పారు. ఒకటి ధైర్యం, రెండు ప్రేమ. ఈ రెండు గుణాలు “సావిత్రి” పొడుగునా నొక్కి నొక్కి ఏదో ఒక మూలనుంచి చూపిస్తున్నాడు. ఒకటి ధైర్యం, రెండు ప్రేమ. ఆయన ఏమన్నాడంటే, మీకు కనుక ధైర్యం లేకపోతే, మీలో ఎన్ని సుగుణాలు ఉన్నా రాణించవని చెప్పాడు. మనకెవరైనా భోజనం పెట్టి, కూరలు అన్నం అన్నీ వడ్డించి, చివరికి ఆకులో ఉమ్మి వేస్తే ఎలా

ఉంటుంది? అది మనం తినగలమా? అదేవిధంగా మనలో ఎన్ని సుగుణాలు ఉన్నప్పటికీ పిరికితనం కనుక ఉంటే, ఆ పిరికితనం ఉమ్ము లాంటిదన్నమాట. మనలో ఎన్ని సుగుణాలు ఉన్నప్పటికీ, మనలో పిరికితనం కనుక ఉంటే, ఆ సుగుణాలు రాణించవు అని చెప్పాడు. "కవర్డ్స్ డై మెనీ టైమ్స్, బట్ ది బ్రేవ్ ఓన్లీ ఒన్స్" అంటాడు షేక్స్పియర్ ఒకచోట. ఒకటి ధైర్యం రెండు ప్రేమ, ఈ రెండు సుగుణాలు మీరు అలవరుచుకోండి, సమస్తసుగుణ రాశి మిమ్మల్ని వరిస్తుంది అని అరవింద్ ఘోష్‌గారు తన సావిత్రిలో చెప్పారు. కొంతమంది ప్రేమ అనేది ఎలా ఉంటుందో తెలియకుండా బ్రతుకుతారు. దేశాన్ని ప్రేమించనక్కరలేదండి, కొంతమంది భార్యని ప్రేమించరు, పిల్లలని ప్రేమించరు. ఇంటిలో ఉన్న మనుషులని ప్రేమించరు. అలా ఆల్చిప్పలలా వంద సంవత్సరాలు బ్రతికి రాలిపోతారు. ప్రేమ అనేది ఎలా ఉంటుందో కూడా తెలియకుండా, కనీసం ఇంటిలో ఉన్న నలుగురినీ కూడా ప్రేమించ లేకుండా, వాళ్ల జీవితాలు సూర్యుడు అస్తమించినట్టు కాలగర్భంలో కలిసిపోయిన మనుషులు ఉన్నారు. కొంతమందికి ఏం తింటున్నాము ఏం కట్టుకుంటున్నాము, ఇదే గొడవ. ఈ రెండు హద్దులూ దాటి బయటికి రాలేరు. వాళ్లు తిన్నా ఫరవాలేదు, మనతో చెపుతూంటారు అస్తమానూ, అది కట్టుకున్నామండీ ఇవి తిన్నాము అని! మళ్లీ మన టైం కూడా వేస్ట్ చెయ్యటం టైమ్ కిల్లర్స్ వాళ్ళు.

ధైర్యం కనుక లేకపోతే ఆ జీవితానికి సొగసు లేదు, ఆ జీవితం రాణించదు. ధైర్యం చాలా గొప్పది. అయితే ఎవడు నిజమైన ధైర్యవంతుడు? మనస్సులో వికారాలు పుట్టకుండా ఎవడైతే తన ప్రారబ్ధాన్ని అనుభవిస్తున్నాడో వాడు నిజమైన ధైర్యవంతుడు. వాడు ప్రేమ స్వరూపుడు. దారిన పోయేవాడిని నాలుగు లెంపకాయలు కొట్టి, నేను ధైర్యవంతుడిని అంటే వాడు ధైర్యవంతుడు కాదు. ధైర్యవంతుడంటే తన ప్రారబ్ధాన్ని నిర్మలమైన హృదయంతో ప్రశాంతమైన మనస్సుతో అనుభవిస్తున్నాడో, వాడే ధైర్యవంతుడు, వాడే ప్రేమస్వరూపుడు. ధైర్యవంతుడికి సముద్రంకూడా పొలాలలో నీరు పెట్టుకునే చిన్న బోదెలు (కాలువలు) లాగ కనిపిస్తుంది. పిరికివాళ్ళకి పొలాలలో ఉన్న బోదెలు సముద్రంలాగా కనిపిస్తాయి. పొలాలలో బోదెలు ఎవరైనా దాటి వెళ్లిపోవచ్చు. అలా ధైర్యవంతుడు ఈ ప్రకృతిని దాటి వెళ్ళిపోతాడు. వాడు ధైర్యవంతుడు అని భర్తృహరి ఒకచోట చెపుతాడు. ఎన్ని సాధనలు చేసినా ఎన్ని ప్రార్థనలు చేసినా ధైర్యం లేకపోతే రాణించదు. మొత్తం సద్గుణాలలో మంచి సుగుణం ప్రధానమైన సుగుణం, కమాండర్ ఇన్ ఛీఫ్ బీ ఫియర్లెస్ అంటే నిర్భయంగా ఉండు. భగవంతుడు చెప్పిన మొట్టమొదటి సుగుణం అభయం. బీ ఫియర్లెస్ అభయం, భయం లేకుండా ఉండు. మొత్తం 27మంచి గుణాలు చెప్పి, ఆ 27మంచి గుణాలకు కమాండర్ మట్టుకు "బి ఫియర్లెస్" అని భగవంతుడు చెప్పాడు. భయం లేకుండా ఉండు అంటాడు స్వామి వివేకానంద.

శరీరానికి కావలసింది ఎక్కువ అందం కాదు, ఆరోగ్యం. శరీరానికి ఆరోగ్యం చాలు.

నా శరీరం చాలా అందంగా ఉంటుందనుకోండి, నేను ఎప్పుడూ అనారోగ్యంతో బాధపడుతున్నాను అనుకోండి. ఏమి సుఖం? ఇది కామన్‌సెన్స్ పాయింటు. నా శరీరం చాలా అందంగా ఉంటుంది. 24గంటలు నేను అనారోగ్యంతో బాధపడుతున్నాను, నాకు ఏం ఉపయోగపడుతుంది? నాకు బర్డెన్‌గా తయారవుతుంది. ఎవరైనా ఇంటిలో మందు సీసాలు ఎక్కువగా ఉంటే, ఆ ఇంటిలో అంతమంది రోగులు ఉన్నారన్న మాట. కొంతమంది ఆరోగ్యంగా ఉన్నప్పుడు ధైర్యంగా ఉంటారు. కానీ జర్వం వస్తే బెంబేలు పడిపోతారు. ఎందుచేతనంటే ధైర్యాన్ని ఎంతోకొంత ప్రోత్సాహం చేసేది ఆరోగ్యమే కానీ, అనారోగ్యం ప్రోత్సాహం చెయ్యలేదు. అందుకే మనం ఆరోగ్యాన్ని జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలి. అనారోగ్యం పిరికితనాన్ని తీసుకొస్తుంది. ఆరోగ్యం ధైర్యాన్ని తీసుకొస్తుంది.

ఫిలాసఫర్ ఎప్పుడైతే కింగ్ అవుతాడో, జ్ఞాని ఎప్పుడైతే రాజు అవుతాడో వాడే ప్రజారంజకంగా ప్రజలని పాలించగలడు. మనకి రామచంద్రమూర్తి, ధర్మరాజు, అలాగే అశోకుడు, అక్బర్ మనకి కనిపిస్తున్నారు. వాళ్ళ శరీరాలు మరణించవచ్చు, కాని వారు మన హృదయాలలో జీవిస్తున్నారు. వాళ్ళు గ్రేట్ కింగ్స్. అందుచేత జీవితాన్నంతా కూడా ఎవడైతే పూజగా తీసుకొంటున్నాడో, జీవితాన్ని అంతా కూడా ఎవడైతే యోగంగా తీసుకొంటున్నాడో, జీవితాన్ని అంతా కూడా ఎవడైతే తపస్సుగా తీసుకొంటున్నాడో ఎవడైతే జీవితాన్ని సమగ్రంగా చూడగలుగుతున్నాడో, అందంగా ఎవడైతే జీవించగలుగుతున్నాడో, వాడిదే నిజమైన జీవితం. వాడు పది సంవత్సరాలు జీవించినా, ఇరవై సంవత్సరాలు జీవించినా, వంద సంవత్సరాలు జీవించినా, అవి కలకాలం, చిరకాలం మనం స్మరించుకోతగ్గ జీవితాలు. ఇంతకీ శ్రీ అరవింద్ చెప్పేది ఏమిటంటే, మీకు గొప్ప జీవితాలు కావాలంటే, మీ జీవితాన్ని ఆదర్శవంతంగా తీర్చి దిద్దుకోవాలంటే, ఆదర్శాలతో ఆశయాలతో ఆకాంక్షలతో ఉదాత్తమైన భావాలతో మీరు వెలిగిపోవాలంటే, ఈ రెండు మంచి గుణాలని మీ హృదయంలో దాచుకోండి, ఒకటి ధైర్యం, రెండు ప్రేమ. పక్షి ఏవిధంగా అయితే రెండు రెక్కలతో గాలిలో ఎగురుతోందో, అదే విధంగా ఈ రెండు గుణాలని మీరు ఆసరాగా తీసుకొని, ఈ రెండు గుణాలని మీ హృదయంలో పదిలపర్చుకొని, మీ జీవితంలో ఉజ్వలమైన భవిష్యత్తుకి బాటలు వేసుకోండి. ఈ జన్మ కంటే మంచి జన్మ మరొకటి రావాలంటే, ఇంతకంటే ఉదాత్తమైన జన్మ, ఇంతకంటే మనం ఆధ్యాత్మికరంగంలో అభివృద్ధి అవ్వటానికి అనుకూలమైన జన్మ రావాలంటే, ధైర్యం, ప్రేమ ఈ రెండు సుగుణాలను అలవరచుకొంటే, ఇంతకంటే మంచి వాతావరణంలో ఇంతకంటే మంచి పరిస్థితులలో మనం జీవించటానికి అవకాశం ఉంటుంది. అందుచేత ఈ రెండు మంచి గుణాలని అలవరచుకోమని శ్రీ అరవిందులు మనకి పదే పదే చెపుతున్నారు.

ఓం శాంతి ఓం శాంతి ఓం శాంతి

With malice to none, Charity even unasked, and help to all creatures in thought, word and deeds, is the pious nature of good men, always.

- Mahabharatha

శ్రీకృష్ణాష్టమి

ప్రతి సంవత్సరం శ్రావణ బహుళ అష్టమి రోజున శ్రీకృష్ణ జన్మాష్టమిని జరుపుకుంటాం. శ్రీకృష్ణ జయంతి, శ్రీవ్యాస జయంతి, శ్రీశంకర జయంతి, శ్రీరమణ జయంతి మున్నగు అవతార పురుషుల, మహాత్ముల పుట్టినరోజులు జరుపుకుంటూ, వారిని స్మరించుకోవడం వల్ల, మన మనస్సు శుద్ధమవుతుంది. శ్రీకృష్ణుడు పూర్ణబ్రహ్మము, కాలాతీతుడు కాబట్టి పుట్టినరోజు అనే మాట ఆయనకు వర్తించదు, కాని శ్రీకృష్ణుడు దేహం ధరించిన రోజు మనకు ఎంతో పవిత్రమైనది. స్వయంగా పరమాత్మ, లీలా పురుషోత్తముడు, యోగీశ్వరుడు, అయిన శ్రీకృష్ణుడు ధర్మసంస్థాపన మరియు శాంతి స్థాపన ద్వారా జీవకోటిని అనుగ్రహించుటకు అవతరించిన పరమ ప్రేమ మూర్తి. ఆయనది పూర్ణావతారం కాబట్టి, భూమి మీద సంచరించిన కాలంలో తాను నెరవేర్చిన కార్యములు బహుముఖమైనవి. 'కృష్ణ' అంటే జీవభ్రాంతిని హరింపజేసే జన్మ సంబంధమైన వాసనలు లేని తత్త్వం. జగద్గురువుగా, ఉపనిషత్తుల సారమైన భగవద్గీత ప్రబోధము ద్వారా దేశ, కాల, కారణాలకు, అతీతమైన దివ్య జ్ఞాన బోధను అందించాడు. 'తత్త్వమసి' అన్నది భగవద్గీతాసారం. అనంతుడు, సర్వవ్యాపి, సర్వజ్ఞుడు, అయిన శ్రీకృష్ణుడు అందరి హృదయాలలోనూ అంతర్యామిగా ఉండి, జీవకోటిని వారి వారి ప్రారబ్దానుసారం ఆడిస్తున్నాడు. శ్రీకృష్ణుని మానవతా కోణం అద్భుతం. ఏవిధమైన కర్మాచరణ మరియు అవగాహన ద్వారా మానవ జన్మను సార్థకం చేసుకోగలమో, ఎలాగ జీవిస్తే భ్రాంతి రూపమైన అజ్ఞానము నుండి విడుదల పొంది అమృతానుభవం పొందగలమో, ఏది తెలుసుకుంటే ఆపై తెలుసుకోవలసినది మరేదీ ఉండదో, అటువంటి స్వరూప జ్ఞానాన్ని ఆయన జీవితము మరియు బోధ ద్వారా మనకు అందించారు. సకల మానవాళి దుఃఖము అశాంతి నిర్మూలనకు అద్భుతమైన ఔషధమే శ్రీకృష్ణుని సందేశం.

(దిII 15-08-2017న శ్రీకృష్ణాష్టమి సందర్భంగా)

- చావలి సూర్యనారాయణమూర్తి, అమలాపురం, సెల్ : 9963195064

మనస్సులో అంటిపెట్టుకొన్న గుణాలను దులుపుకోవటమే సాధన

మనకు దుఃఖం అధికమైనప్పుడు జోతిష్కుని వద్దకు వెడతాము. అతడు మంచి రోజులు ఉన్నాయని చెబుతాడు కాని ప్రస్తుత వ్యధ తొలగించుకొనే ఉపాయమును చెప్పడు దానాలు, ధర్మాలు అనే పై పూతలతో ప్రయోజనం లేదు. మనోవ్యధకు మూలకారణాన్నీ వెదకాలి, నిర్మూలించాలి. ఎందుకు ఈ బాధ ఈ దేహంతో, మనస్సుతో కలిసి ఉండటమే ఆ అసలు బాధను దులుపుకోవాలి. నిరుపేదకు, మిక్కిలి భాగ్యవంతునికి ఈ నిజం తెలియకపోతే కష్టాలు తప్పవు. మనిషి సుఖపడాలంటే మధ్యతరగతికి చెందిన సాధకుడుగా ఉండటమే ఉత్తమం, డబ్బు భూములను కొంటుంది. అదృష్ట అనుకూలవతియైన భార్యను తెస్తుంది. దాన్ని గ్రహించాలి. కోరికకు శక్తి లేదు - మహాత్ములు ఎల్లప్పడు ఏదో సత్కార్యములు చేస్తూనే ఉంటారు వారికి చెడు తలంపులు రావటానికి ఒక్క నిమిషం తీరిక ఉండదు. వారిని కామాన్ని ఎలా జయించారు అంటే "ఏదో సత్కార్యంలో నిమగ్నుడునైయుండుటచేత దానికి విసుగు పుట్టి తిరిగి వెళ్ళిపోతుంది. ఖాళీగా ఉన్న మనస్సులోనే కోరికలు అనే దెయ్యాలు వర్కుషాపు పెట్టుకొంటాయి. దరిద్రం, దుఃఖం, వ్యాధి, అజ్ఞానం, దుర్మార్గం, దొంగతనం వాటిని పోగొట్టే ప్రేరణ గల గురుబోధ కావాలి. అదే శాంతికి సాధనకు కారణమౌతుంది. శ్రీనాన్నగారు "ఉండవలసినంత వైరాగ్యం మనకు లేకపోవటం వల్లనే సాధన చెయ్యలేకపోతున్నాము వైరాగ్యం గల వాణ్ణి చూచి విలాస పురుషుడు మెచ్చుకోడు గంట గంటకు మారిపోయే మనస్సును రోగాలతో సతమతమౌతున్న శరీరాన్ని నమ్మినట్లు భగవంతుణ్ణి నమ్మలేకపోతున్నాము" అన్నారు. గడియారంలో పెండ్యులం టిక్ టిక్ అంటూ ఏవిధంగా ఊగుతుందో అదేవిధంగా మానవుడు నవ్వుకూ ఏడుపుకూ మధ్య ఊగుతూ తన చుట్టూ కారాగర గృహాన్ని నిర్మించుకొంటాడు. మనం స్వతంత్రులము కావాలంటే అసలు బంధిస్తున్నది ఏమిటి? అని తెలుసుకోవాలి. ఒక కోతి చాలా ఇరుకైన బోనులో ఎరను చూచింది. కోతి చేయి పెట్టి చేయి నుండి తినుబండారాలను బిగించి లాగింది చేయి రాలేదు. ఆ పదార్థాలను వదిలేస్తే దాని నుండి బయటపడుతుంది. కాని దాన్ని వదలలేదు చేయి బయటకు రాదు. అలాగే మనం మొదట మనమే దుఃఖంతో బంధించుకొన్నాము. నాది - నాది అని ముద్రలు వేసుకొంటున్నాము. మనస్సు అనే సంకుచిత పాత్రలో పదార్థాలను పెట్టుకొని దానితో తాదాత్మ్యం పొంది బానిసలు అవుతున్నాము. భయాలతో, వ్యామోహాలతో మనకు స్వేచ్ఛ కావాలి. అంటే నేను - నాది అనే పరిమిత దృష్టిని వదిలిపెట్టాలి. ఈ విశ్వమనే మహా అరణ్యంలో అంతా నాదే అనుకోవాలి. వస్తువులయందు వెర్రితో కూడిన మోహబుద్ధిని విడిచి నేను ఆత్మను అనే స్థిరబుద్ధి వృద్ధి చేసుకోవాలి. సంపన్నులు రోగగ్రస్తమై దుఃఖం అనుభవిస్తే దరిద్రులు రోజులు గడవక అలమటిస్తున్నారు. కొందరు సంతానం లేక, కొందరు అధిక సంతానంతో కోరికలతోనూ, కొందరు అప్పలు తీర్చలేక, కొందరు డబ్బుకోసం కోర్టులచుట్టూ తిరగలేక ఏదో వ్యధ ఏడిపిస్తుంది. శరీర వాసన అంటిపెట్టుకొని ఉన్నంతకాలం ప్రపంచంలోని బాధలన్నీ మనలను పీక్కొనితింటాయి కాబట్టి దాని బంధాలను బస్మం చేస్తే గురు అనుగ్రహంతో తక్షణం సాటిలేని ఆనందం మనకు కలుగుతుంది.

- సాగిరాజు రామకృష్ణంరాజు, అర్ధవరం, సెల్ : 9491968966